

Moliere: TARTUFFE

ČAS NASTANKA: 17. stoletje

OBLIKA DELA: Komedia ali veseloigra

DOGAJALNI PROSTOR IN ČAS:

KNJIŽEVNE OSEBE, NJIHOV ZNAČAJ, DRUŽBENI POLOŽAJ, ŽIVLJ. NAZOR:

TARTUFFE: Tartuffe je na videz pobožen mož in igra moralnega človeka ter poštenjaka. Vendar pa v resnici ni tak, saj s svojim svetohlinskim obrazom trdno prepriča gospo Pernellovo in Orgona, ki mu ni mar za svojo držušino, ampak ga skrbi le, da Tartuffe ne bo slabo živel. Le ta pa ga začne močno izkoriščati in kmalu hoče imeti pod svojo oblastjo vso družino, ampak ga le ti prekmalu spoznajo, saj je pod svojim obrazom velik goljuf, slepar, hinavec in le na zunaj svetnik. Kmalu pa si začne lastiti Orgonovo hišo, njegovo hčero Marijano, ki je bila zaročena z Valerom in celo njegovo ženo Elmira. Vendar se pri Elmiri izda in tako Elmira z dokazom odpre zaslepljenemu Orgonu oči. Tako se Orgon močno znese na Tartuffa in ga ozmerja z ostudno pošastjo in Tartuffe pristane v ječi.

ORGON: Orgon je gospodar svoje hiše, vse do Tartuffovega prihoda. Orgon je pravzaprav tisti naivni meščan, ki k sebi vzame Tartuffa, ta pa si kmalu začne lastiti mesto glavnega in se mu popolnoma tudi preda, mu zaupa in skrbi le zanj, obljubil mu je celo lastništvo svoje hiše, poroko z njegovo hčerko Marijano in ga postavil za dediča. Dolgo časa je bil Orgon močno prepričan, da je Tartuffe popoln mož, dokler mu Elmira ne dokaže, kakšen slepar je v resnici, kar ga zelo razjezi. Tako se naenkrat iz naivnega spremeni v jeznega in maščevalnega meščana ter spozna, da je njegova glavna naloga biti dober oče in ljubeč mož.

ELMIRA: Elmira je Orgonova žena in kmalu spozna Tartuffov značaj. Močno se trudi, da bi pospešila poroko Marijane z Valerom. Na njeno srečo pa si ji je enkrat ponudila priložnost, da svojemu možu dokaže Tartuffovo hinavščino, kajti Tartuffu je bila Elmira všeč, kar pa Orgonu ni bilo po godu. Ko pa Orgonu to Elmira dokaže in da Tartuffe v tej vlogi celo uživa, pa njenega moža zelo razjezi, kar naj bi pomenilo, da se Orgon vendarle premalo zanima za zanj.

DORINA: Dorina je Marijanina služabnica in jo imenujejo tudi živo srebro, ker enostavno ne more biti tiho. Je preprosta, naravna, nadvse prikupna in s svojim trdnim in neomajnim značajem ter je pobudnica mnogih načrtov in pasti za Tartuffa. Vseskozi obogatuje dogodke in predstavlja prijazen lik, hkrati pa pripomore tudi k temu, da je Tartuffe postane prava komedija.

DAMIS: Damis je strašno jezljiv in razburljiv fant. Še očeta je tako močno razjezil, da ga je le ta razdedinil in ga izgnal iz hiše, ker mu je le hotel pokazati kakšen je Tartuffe v resnici. To je hotel poskusiti tudi z nasiljem, od katerega ga odvrne Kleant (Orgonov svak).

MARIJANA: Marijana je plašno dekle, ki hitro menja razpoloženje in mišljenje. S Tartuffom se ne bi nikoli poročila in bi šla zaradi tega tudi v smrt, ampak očetu pa ne upa oporekati. Na koncu se poroči z Valerom.

VALER: Valer je Marijanin zaročenec, ki se tako kot Marijana zareče in zdi se, da njune poroke ne bo. Kasneje pa se popolnoma strinja z Marijaninim načrtom. Na koncu pa celo izda Orgonu Tartuffove namene.

GOSPA PERNELLOVA: Gospa Pernellova nastopa zelo ostro, vzvišeno in prezirljivo. Zdi se, da samo ona vse ve in zna, da samo ona in njen sin s Tartuffom živijo pravo življenje. Vsem daje za zgled Tartuffa in je prav tako prevzeta od njegove navidezne pobožnosti.

TEMA IN PROBLEM DELA: Po mojem je bistvo te drame, da ne smemo slepo verjeti v nekaj in se moramo od časa do časa tudi sprijazniti z resnico, četudi ta ni po našem okusu in željah. Molière je verjetno tudi želel povedati, da videz vara, da ima laž kratke noge ter da se vsaka prevara, pa naj bo še tako dobro prekrita, vedno odkrije in na dan pride resnica.

POSEBNOSTI V ZGRADBI, JEZIKU IN NAČINU IZRAŽANJA: Močno je prisotna komika v besedah, zlahka jo je zaznati, ustvarjajo pa jo vse osebe, še posebej pa Dorina. Molière se močno drži nekaterih klasicističnih pravil: ritem je jambski, vse se dogaja v enem dnevu in na enem mestu, v Orgonovi hiši – to pa je pravilo treh enotnosti. Časi se torej ne menjavajo. Zgodba je preprosta, s pravimi verzi, rima ter natančno izbrane besede pa vzbujajo zanimanje v bralcu. Tudi dovršen dialog le pripomore k zanimivosti branja.

OSEBNO RAZUMEVANJE IN VREDNOTENJE DELA: Knjiga me je prijetno presenetila. Na začetku me je namreč motilo dejstvo, kako goreče Pernellova zagovarja Tartuffa in mislil sem si, super, zopet neka nova knjiga v kateri bo Cerkev hvaljena. A kasneje se je izkazalo, da ni tako. Ugotovil sem, da knjiga sploh ni tako napačna, še posebej pa se mi je prikupila Dorina in njene sarkastične pripombe. Ugajal mi je tudi preobrat v knjigi, ko je na koncu zaprt Tartuffe, proti pričakovanjem vseh oseb. Knjiga me je prijetno presenetila.

IZBRANI ODLOMEK ALI PRIZOR: Orgon odkrije, da je Tartuffe navaden slepar in ga hoče odgnati, a mu ta odvrne, da naj se oni spravijo s posesti, ki je sedaj njegova. Pošlje jim tudi sodni nalog.